

У 100 школа у Србији од 1. септембра биће уведен једносменски рад, у оквиру пилот-пројекта, а неки од критеријума по којима ће установе бити изабране су да имају ђачку кухињу или да се храна може достављати из најближег окружења, затим да буду добро опремљене за спортске активности, да имају ђачке задруге и низ других садржаја, како би боравак ученика у тим школама био садржајан.

Једносменски рад не може да се уведе преко ноћи. То је десетогодишњи посао који ће бити записан и у новој Стратегији образовања – каже у интервјуу за Данас Младен Шарчевић, министар просвете, науке и технолошког развоја.

Он најављује да ће прелазак на рад у једној смени омогућити и нова мрежа школа, која у марту треба да буде усвојена.

– Локалним самоуправама ћемо послати последњи позив да нам доставе своје предлоге нове мреже школа, а крајњи рок да она буде усвојена је март. Београд је посао скоро завршио, неки су већ послали своје предлоге, а има локалних самоуправа за које знамо да тај посао нису ни почеле да раде, и ако не испоштују законски рок, ми преузимамо одговорност. Покушавамо да тај посао урадимо демократски. Још немамо процену могућих технолошких вишкова, али сигурно знамо да вишка простора има у основним и средњим школама, а да он фали факултетима и високим школама – истиче Шарчевић.

* Као платформа за нову мрежу школа је послужила студија Светске банке. Шта пише у

том документу?

– Помоћ Светске банке нам је драгоцен, али тај документ није обавезујући, јер ми мрежу радимо према свом моделу. Локалне самоуправе се веома разликују, тако да је немогуће применити свуда исте стандарде. У Бојнику, рецимо, имате смањење броја ђака, а у суседном Дољевцу нема тих проблема. Покушавамо ствари да поставимо стратешки. Ако смо у Крагујевцу отворили центар за целоживотно учење, томе је претходило повезивање са Факултетом техничких наука. Имали сте две техничке средње школе од којих је спајањем настала једна, чиме смо ослободили једну зграду да Филолошко-уметнички факултет одвојимо у две целине. Где год смо могли уређивали смо систем, а када нова мрежа буде готова, знаћемо тачно у којој регији је вишак, а где мањак квадрата, пратићемо чак и пројекције где постоји тренд раста популације и у тим срединама нећемо много мењати. Циљ јесте да групишемо децу и обезбедимо им добре педагошке услове, али не по цену да их возимо километрима и угрозио нека подручја. Смањење броја ђака у неким срединама отвара могућност за увођење једносменског рада у школама.

* За шта је употребљен школски простор који се ослободио ранијим спајањем неких образовних установа?

– У Београду је део искоришћен за повећање капацитета предшколских установа, а у другим општинама се сада на томе ради. Идеја је да се ти објекти користе за потребе образовног система. Нов простор биће обезбеђен за Географски, Факултет безбедности, нове зграде добиће факултети музичке и примењених уметности, ФОН, а предлог је да се на локацији иза Електротехничког факултета изгради нов објект, који ће бити њихово власништво. По Србији ће се градити и центри изврсности, попут Петнице и Тршића. Пионирски град је некад био истраживачка станица за Београд и ја сам као млад професор тамо водио програме астрономије, екологије и географије. На Гочу ћемо направити центар за природне науке, у сарадњи са Природно-математичким факултетом у Крагујевцу и Гимназијом у Краљеву. Користимо стари ученички дом у Трстенику, али и тамошњу високу струковну и средњу техничку како бисмо направили центар за роботiku. Идеја је и да Студентско одмаралиште на Авали промени намену и да буде центар за екологију, јер тренутно служи само за одмор и то ћемо прецизирати у Закону о ученичком и студентском стандарду. Ради се и на центру за техничке иновације у Ваљеву, који ће се бавити одрживим облицима енергије. Покушавамо да подигнемо и инфраструктуру центара за промоцију науке и да постану део европске мреже. Све ове објекте ће користити и ученици и студенти, а моћи ће да служе и за међународну размену.

* Какве неправилности је показала анализа примене стручног упутства о формирању одељења и да ли ће неко одговорати за кршење прописа?

– Ту анализу смо радили најпре у шест школских управа, али смо проширили и на остале. Тренутно се ради у музичким и школама за децу са сметњама у развоју. Углавном се манипулисало бројем ученика, тамо где имате одељења са 12 и 13 ђака, приказивано је да их има 15 и 16. Чак смо открили четири сумњива саветника у школским управама који су задужени за финансије да су у томе учествовали. Проблем је што не можете

расформирати одељење у току школске године, па вероватно нећемо ништа радити до краја школске године. Али ако је у питању други разред, не можемо још шест година одржавати лажну структуру зато што је неко намерно хтео да погрешити. Злоупотреба је више у основним него у средњим школама, јер у овим другим имате конкурс за упис ученика.

* Проблем са злоупотребом ЦЕНУС-а није од јуче. Он је наслеђен и понавља се од кад сте постали министар. Али је утисак да више претите сменама него што смењујете. Лакше сте смењивали своје сараднике него директоре који су кршили закон.

– Директоре који су чинили лакше прекршаје ћемо опоменути, али сви који су „мували“ неће бити реизабрани. Они који су чинили теже прекршаје биће смењени, један број већ почетком другог полугодишта. Али има ту једна друга ствар. Одбио сам да потпишем именовање два директора, једног у Војводини и другог у Новом Пазару јер имају проблем са Агенцијом за борбу против корупције. Ти кандидати су добили већину и на наставничком већу и на школском одбору, гурају их у свим гласањима иако не испуњавају услове конкурса. И онда сам ја тај који крши демократске процедуре. Наравно да нећу да потпишем сагласност, јер нисмо доносили закон да бих га ја сада кршио.

* Јесте ли могли да се одупрете притисцима?

– Негде су успели да исфингирају услове, али некада немате бољег кандидата. Зато су лиценце последњи филтер и идемо ка професионализацији директора.

* Али чак и да верујемо у Ваше намере да одстраните утицај политике из образовања, пракса показује другачију слику. С друге стране, Ви сте један, а интереса је много...

– Полако их систем сређује, али је то деценијски проблем и не може да се реши преко ноћи. Али је битно да дугорочно правимо јак и стабилан систем.

* А да ли је у реду да пред изборе у Лучанима посетите средњу школу чији је директор дозволио да се у фискултурној сали одржава страначки скуп? То је директно кршење закона.

– То сам касније сазнао. Али у неким срединама је фискултурна сала и градска хала и користи се за више намена. Ту имате једну игру да се лакше добијају дозволе ако се води као градска хала и ако школа, рецимо, заврши наставу у три-четири сата, зар треба да забрани рукометном клубу да је користи?

* Али ако је сала власништво школе и користи се за страначки скуп, а директор призна да није могао општини да каже „не“?

– Не треба то да ради. То су неке лоше навике са којима се борим на дневном нивоу. Али да ли сте ме чули да сам поменуо „п“ од политике од кад сам постао министар? Бавим се искључиво образовањем и науком. Није проблем донети добар закон, проблем је његова примена.

* Шта су приоритети у наредном периоду?

– Чека нас велики посао на изради стратегије и за то нам је на располагању цела 2019. година. Један тим ће се бавити предшколским, основним и средњим образовањем, а други високим образовањем и науком. Ових дана се очекује и први састанак тима који ће се радити нацрт закона о финансирању високог образовања. Да би се уложило више новца мора се променити начин финансирања, јер се модел по броју студената показао као веома неефикасан. Завршен је избор привремених руководстава на 13 струковних академија, и сталних за академију која је настала спајање две високе пословне школе у Београду и Блаци. Направили смо малу револуцију у начину организације и финансирања струковног образовања. Избор привремених органа смо желели да урадимо у пакету, како бисмо избегли притиске са локала, јер су у питању разни интереси. Очекујемо да ће у року од три месеца академије добити сталне огране, а циљ је да до јуна буду изабрани и менаџери.

* Зашто се не решава дугогодишњи проблем преклапања термина одржавања такмичења и из ког разлога се поставља ограничење да ученик може изаћи највише на такмичења из два предмета? Рекли сте да је за Вас Стручно упутство о организацији такмичења, које прописује поменуто ограничење, препорука опште праксе. Како је могуће да онда Ваши службеници то тумаче као обавезу, као и неке школе?

– То је увек важило као неписано правило и није обавезујуће. Педагошка препорука је да су довољна такмичења из две науке и једног спорта или уметности, али ако дете жели да изађе на већи број такмичења, нико га у томе не може спречити.

* Почетком фебруара очекује се прва исплата зарада увећаних за девет одсто. Успели сте да уједините синдикате, који су незадовољни повишицом...

– Мени је свеједно да ли је један или 19 синдиката, јер мислимо исто и никад се нисмо разликовали, с тим што ја морам да заступам оно што је могуће. Много енергије смо изгубили око закона о платама и ако је ико у минусу за то време које ћемо чекати, то сам ја. Сваком би лично значило повећање плате, али ја покушавам да иза себе оставим систем, да резултати редовног рада и исходи буду основ напредовања запослених у просвети кроз платне разреде.

Шта су добиле приватне школе?

* Шта су добиле приватне школе од када сте постали министар?

– Ништа. Све што су тражили нисам прихватио да се не схвати да сам себи олакшавам живот.

Проба велике матуре у јуну

* Докле се стигло са концептом велике матуре?

– Матура иде својим током, оформљени су тимови, новац је обезбеђен из ИПА пројекта, а у јуну ћемо направити пилот-тестирање за ученике који су сада друга година средње школе.

(В. Андрић)